

**Bančne garancije in sorodni instrumenti
financiranja trgovine**

© Uradni list Republike Slovenije, 2010. Vse pravice pridržane.

Brez pisnega dovoljenja založnika je prepovedano reproduciranje, distribuiranje, javna priobčitev, predelava ali druga uporaba tega avtorskega dela ali njegovih delov v kakršnem koli obsegu ali postopku, vključno s fotokopiranjem, tiskanjem ali shranitvijo v elektronski obliki. Tako ravnanje je, razen v primerih iz 46. do 57. člena Zakona o avtorski in sorodnih pravicah, kršitev avtorske pravice.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

347.734:339.13

JUS, Miran

Bančne garancije in sorodni instrumenti financiranja trgovine /
Miran Jus. - 1. natis. - Ljubljana : Uradni list Republike
Slovenije, 2010

ISBN 978-961-204-459-6

251863040

MEDNARODNO POSLOVANJE – RIZIKI – PRAVO PLAČIL

DR. MIRAN JUS

BANČNE GARANCIJE

IN SORODNI INSTRUMENTI
FINANCIRANJA TRGOVINE

- poročta
- kavcijska zavarovanja
- *stand-by* in dokumentarni akreditivi
- dokumentarni inkaso
- menice
- kreditno zavarovanje
- *del credere* jamstvo ...

LJUBLJANA 2010

VSEBINA

SEZNAM OKRAJŠAV	11
SEZNAM PREGLEDNIC	17
SEZNAM SLIK	17
PREDGOVOR	19
PREFACE ABOUT THIS MONOGRAPH AND THE AUTHOR	21
I. UVODNO O BANČNIH GARANCIJAH IN JAMSTVENIH ZAVAROVANJIH	33
I.1. NASTANEK IN RAZVOJ BANČNIH GARANCIJ ...	33
I.1.1. Poroštva in podobna osebna jamstva	33
I.1.2. Kavcijska zavarovanja	36
I.1.2.1. Nekatero značilnosti in posebnosti kavcijskih zavarovanj	38
I.1.2.2. Trg kavcijskih zavarovanj in konkurenca	43
<i>Pozavarovanje in sozavarovanje</i>	<i>47</i>
I.1.2.3. Police kavcijskih zavarovanj in konkurenčni instrumenti	51
I.1.3. Stvarne garancije	54
I.1.4. Uveljavitev sodobnih samostojnih bančnih garancij in njihove perspektive	55
II. POJEM IN POMEN BANČNIH GARANCIJ	60
II.1. POGODBE IN RIZIKI	60
<i>Riziki plačil</i>	<i>63</i>
II.2. FUNKCIJE BANČNIH GARANCIJ	64
II.2.1. Izdajatelji bančnih garancij	69
<i>Instrumenti finančnih zavarovanj po slovenskih pozitivno- pravnih predpisih o javnih naročilih</i>	<i>72</i>

II.2.2.	Jamčevalno kritje rizikov	78
II.3.	UPORABA IZRAZA BANČNE GARANCIJE IN NEKATERI SORODNI INSTRUMENTI	80
II.3.1.	Terminologija in uporaba izraza bančne garancije	81
II.3.2.	Menične obveznosti in akceptni kredit	83
II.3.2.1.	Uporaba menic v poslovnih transakcijah	83
II.3.2.2.	Menično pravo	86
II.3.2.3.	Menice pri dokumentarnem poslovanju	96
II.3.2.4.	Zaščitna funkcija menice	100
	<i>Bianco menica</i>	103
II.3.2.5.	Menično poroštvo (aval)	107
	<i>Aval par acte séparé</i>	109
II.3.3.	Patronatske izjave	110
II.3.4.	Stand-by akreditivi	118
II.3.5.	Kreditno zavarovanje	132
	<i>Kreditno zavarovanje in bančne garancije</i>	134
II.3.6.	Del credere jamstvo	138
II.3.7.	Nekateri sorodni instituti v primerjalnem pravu	140
II.3.8.	Javne garancije	145
III.	PRAVNI VIRI	151
III.1.	NACIONALNI PREDPISI	151
	<i>Bančne garancije – kodificirati ali ne kodificirati?</i>	153
	<i>»Evropski civilni zakonik«</i>	157
III.2.	AVTONOMNO MEDNARODNO GOSPODAR- SKO PRAVO IN PRAVILA MTZ	163
III.2.1.	Pravila Mednarodne trgovinske zbornice	165
	<i>Narava pravil MTZ</i>	166
III.2.1.1.	Enotna pravila za pogodbene garancije	169
III.2.1.2.	Enotna pravila za garancije na zahtevo	174
	<i>Prva revizija EPGZ</i>	179
III.2.1.3.	Enotni običaji in praksa dokumentarnih akreditivov ter ISP/98	181
III.2.1.4.	Enotna pravila za pogodbena jamstvena zavarovanja	186
III.3.	KONVENCIJA ZN O SAMOSTOJNIH GARANCI- JAH IN STAND-BY AKREDITIVIH	188
III.4.	DRUGI PRAVNI VIRI	192
	<i>Pogoji FIDIC</i>	193

IV.	VRSTE POSLOV, PRI KATERIH SE UPORABLJAJO BANČNE GARANCIJE	196
	<i>Garancije pri projektne financiranju</i>	198
V.	PRAVNA NARAVA BANČNIH GARANCIJ	201
V.1.	SPLOŠNO	201
V.2.	KAVZALNE IN ABSTRAKTNE GARANCIJE	211
V.3.	AKCESORNE IN SAMOSTOJNE GARANCIJE	213
V.4.	ZNAČILNOSTI POROŠTEV IN PRIMERJAVA S SAMOSTOJNIMI GARANCIJAMI	215
	<i>Garancije za lastno obveznost – absurd ali »absurd«?</i>	221
	<i>Akcesornost kavcijskih zavarovanj</i>	230
	<i>Prevzem dolga in pristop k dolgu</i>	242
	<i>Soporoštvo</i>	244
	<i>Dopustnost pobota garancijskih obveznosti</i>	248
V.5.	SKLEP	259
	<i>Poroštvo »na prvo zahtevo«</i>	262
VI.	GARANCIJSKI POSEL – SUBJEKTI IN PRAVNI ODNOSI	271
VI.1.	ODNOS MED DOLŽNIKOM IN UPNIKOM IZ OSNOVNE POGODBE	273
VI.1.1.	Finančna (garancijska) klavzula osnovne pogodbe	275
VI.2.	ODNOS MED NALOGODAJALCEM ZA IZDAJO GARANCIJE IN BANKO GARANTOM	280
	<i>Prevzemanje rizikov pri bančnih dokumentarnih poslih</i> ...	282
VI.2.1.	Cene bančnih garancij	288
VI.2.2.	Pogodbe o izdaji garancij	291
VI.2.3.	Regresna pravica in varščine	295
	<i>Splošni pogoji kavcijskega zavarovanja</i>	296
VI.2.4.	Pokritost izdanih garancij	299
VI.2.4.1.	Zahtevane varščine nalogodajalca	300
VI.2.5.	Drugo	303
	<i>Slabost in pomanjkljivosti (nekaterih) zavarovateljev pri jamstvenih zavarovanjih</i>	304
VI.3.	ODNOS MED BANKO (GARANTOM) IN KORISTNIKOM GARANCIJE	306
VI.3.1.	Posredne garancije	308
VI.3.2.	Odgovornost in omejitve odgovornosti garanta do koristnika	313
VI.3.3.	Supergarancije in sindicirane garancije	314

VI.4.	ODNOSI MED BANKO V DEŽELI NALOGODAJALCA IN BANKO V DEŽELI KORISTNIKA (OZIROMA MED RAZNIMI BANKAMI)	318
	<i>SURETY BONDS – FRONTING</i>	322
VII.	KLASIFIKACIJE IN VRSTE BANČNIH GARANCIJ	325
VII.1.	RAZVRŠČANJE GARANCIJ PO RAZLIČNIH KRITERIJIH	325
VII.2.	DELITEV BANČNIH GARANCIJ PO EKONOMSKEM NAMENU	334
VII.2.1.	Tenderske garancije	336
VII.2.2.	<i>Performance</i> garancije	339
VII.2.3.	Avansne garancije	346
VII.2.4.	Garancije za vzdrževanje/odpravo napak (v garancijski dobi)	349
VII.2.5.	Garancije za vračilo zadržanih zneskov	350
VII.2.6.	Plačilne garancije	351
VII.2.7.	Konsignacijske garancije	354
VII.2.8.	Konosmanske garancije	354
VII.2.9.	Davčne in carinske garancije/jamstvena zavarovanja	356
VII.2.10.	Sodne garancije/jamstvena zavarovanja	357
VII.2.11.	Upravne garancije/jamstvena zavarovanja	357
VII.2.12.	Druge garancije in jamstvena zavarovanja	359
VII.3.	BREZPOGOJNE IN POGOJNE GARANCIJE	360
VII.4.	GARANCIJE NA ZAHTEVO IN DOKUMENTARNE GARANCIJE	363
VIII.	INTERESI STRANK V ZVEZI Z BANČNIMI GARANCIJAMI IN NJIHOVO PRAVNO NARAVO	372
VIII.1.	INTERESI KORISTNIKOV	375
	<i>Garancije potrošnikov</i>	377
	<i>Forfaiting in bančne garancije</i>	379
VIII.2.	INTERESI NALOGODAJALCEV	380
VIII.3.	INTERESI GARANTOV	382
VIII.4.	SKLEP	386
IX.	UNFAIR CALLING	391
IX.1.	RIZIKI PREVAR IN ZLORAB KORISTNIKOVIH PRAVIC	391
IX.2.	JUDIKATURA	404

IX.2.1.	Priznavanje samostojne narave bančnih garancij	404
IX.2.2.	Izjeme – odstopanje od samostojnosti bančnih garancij	406
	<i>Mareva injunction</i>	413
IX.2.3.	Začasne sodne odredbe	414
IX.2.3.1.	Anglo-ameriško pravo	418
	<i>Prepoved zlorabe pravic</i>	423
IX.2.3.2.	Singapursko, malezijsko in avstralsko pravo	434
IX.2.3.3.	Francosko, belgijsko in luksemburško pravo	436
IX.2.3.4.	Švicarsko pravo	442
IX.2.3.5.	Nemško pravo	444
IX.2.3.6.	Italijansko pravo	448
IX.2.3.7.	Nizozemsko pravo	450
IX.2.3.8.	Slovensko pravo	451
IX.2.4.	Sklepno o sodnih prepovedih plačil garancij	469
	<i>Konvencija ZN o samostojnih garancijah in stand-by akreditivih</i>	472
IX.3.	ZAŠČITA PRED RIZIKOM UNFAIR CALLINGA ...	476
	<i>Zavarovanje bančnih garancij</i>	484
IX.4.	PREVARE Z BANČNIMI INSTRUMENTI	487
IX.4.1.	Izkoriščanje slabosti prevaranih	488
IX.4.2.	Nekatere značilnosti prevar in uporabljenih instrumentov	491
IX.4.3.	Preventiva in kurativa	493
X.	HONORIRANJE GARANCIJ	494
X.1.	PREDLOŽITEV ZAHTEVE KORISTNIKA GARANCIJE	494
X.2.	OMEJITVE ODGOVORNOSTI GARANTA	501
X.3.	OBVEŠČANJE KORISTNIKA IN NALOGODAJALCA	502
X.4.	RAZLOGI ZA ZAVRNITEV ZAHTEVE KORISTNIKA GARANCIJE	508
	<i>Likvidacija škod pri kavcijskem zavarovanju</i>	512
X.5.	PRENEHANJE GARANTOVE OBVEZNOSTI	518
X.6.	NEKATERE POSEBNOSTI POSAMEZNIH ZAKONODAJ	521
XI.	VSEBINA GARANCIJ	525
XI.1.	UVOD	525
XI.2.	UVODNE IN SPLOŠNE DOLOČBE	529

XI.3.	GARANCIJSKE OBVEZNOSTI	531
XI.4.	POGOJI GARANCIJ	543
XI.5.	GARANCIJSKI ROKI	550
XI.6.	PRENOSLJIVOST GARANCIJ	558
XI.7.	SPREMEMBE IN DOPOLNITVE GARANCIJ	566
XI.8.	VIŠJA SILA	569
	<i>Vpliv deviznih predpisov na bančne garancije</i>	<i>572</i>
XI.9.	UPORABA PRAVA IN REŠEVANJE SPOROV	573
XI.9.1.	Merodajno pravo	573
XI.9.2.	Arbitražno in sodno reševanje sporov	576
XI.10.	DRUGO	581
XII.	NEKATERE SLABOSTI IN POMANJKLJIVOSTI BANČ- NIH GARANCIJ	585
	Literatura in viri	591